

Xujun xi kitsikasenre San Pablo xuta xi makjainre ngat'a tse'e Jesucristo xi tjindu nangi Galacia GÁLATAS

¹ An, Pablo, tetsikasen_nuu xujunbi, xi jngu apóstol kuáan. Tunga bi xuta kitsikasenna 'ba bi xuta kitsja xana. Tusa Jesucristo kitsja xana ko Na'enchana, xi kitsikja'aya nganire Jesucristo ngajinre mik'en.

² An ko ngatsi'i nts'ia xi tjindukonä nga'e tenikasen_ri xujunbi xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna xi tjindu nangi Galacia.

³ Ngatjas'enu kjuanda ko kjuaxiu xi tsjana Na'enchana ko Na'enna Jesucristo.

⁴ Jesucristo kitsja yojore nga kjinik'en ngat'are jena jotsa'en kuamejénre Na'enchana, tuxi sindainina ngat'are ngasun'nde ch'o xi tetsuba nganda'e.

⁵ Ngatjas'ere kjuaje Na'enchana jo kji'i nduju nixtjin! 'Ba ngatjama.

⁶ Tu 'ba= mana ngat'anu. Ngat'a ne ta'a temangint'axin_ru Na'enchana xi kinchjanu tu ngat'are kjuandare Cristo. 'Ba kja'e en nda tjemak-jainnu,

⁷ ninga tsa tsajain ngisa kja'e en nda. Tunga tjin= xi bi nga'nde inyatsik'ejña kjuafa'etsjennu 'ba mejénre nga sik'antjaiya en ndare Cristo.

⁸ Tunga tsa tjin xi sikja'axtiuyanu jngu en nda xi kja'etsa'en ngisa nga ko mare xi kjinikja'axtiuyeé

ngajinnu, kui xi ngatjendibanere kjuana'enre Na'enchana, ninga tsa jin ninga tsa jngu ankje xi ngank'a kjuendejenni.

⁹ Jo kixin_nuū nga titjunre, nde 'ba=nde xin ngani_nuū: Tsa tjin xi sikja'axtiuyanu jngu en nda xi kja'etsa'en ngisa nga ko mare xi je kuakjainnu, kui xi ngatjendibanere kjuana'enre Na'enchana.

¹⁰ Nga 'ba texian, bi temangisjaa nga xuta nda k'uaxjenaa. Tusa mejénna nga Na'enchana nda k'uaxjenaa. Ngu, bi xuta xi tsitsja_ra. Tsa xutara xi tetsitsja_ra, bi Cristo tetsa'exat'a_ra ya'a.

¹¹ 'Ba xin_nuū kibi, nts'ia. En nda xi tet-sikja'axtiuyaa, bi tu xuta ngasun'nde kitsitsejen.

¹² Ngat'a bi xuta xi kitsjana 'ba yakuyaa ion, tu Na'enna Jesucristo suba xi yakutsejenna.

¹³ Ngat'a je kjinu'yo jotsa'en tsakatejñaaq nix-tjin kuatse jan. Tsak'ajmetjenngia Na'enchana jotsa'en be xuta judío. 'Ba 'ñu kitsjenngikiaa xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna Jesucristo 'ba kuamejénna nga kitsikjia.

¹⁴ 'Ba ngat'are jotsa'en tsichjire Na'enchana xuta judío, an xi ngisa titjun kitsjen ngisaa ngajinre xuta xi ñatjen kuacheee. Ngat'a ko ngayéje inimana kitsik'etjusaq kjuachingare xuta chingana.

¹⁵ Tunga kionga kje tsinjían, Na'enchana ja'ajinna 'ba kinchjana tu ngat'are kjuandare. 'Ba kionga kuamejénre,

¹⁶ yakunaa ngat'are Ki'ndire, tuxi sikja'axtiuyañaaq en ndare kui ngajinre xuta xi bi judío. 'Ba nga kinchjanaa Na'enchana, bi xuta kikiningiya_ra,

17 'ba nde ninga bi kiji_q naxinanda Jerusalén tsa kiku_{qan} nchja chinga apóstol xi ngisa tjun nga ko mare an. Tusa kiji_q nangi Arabia, 'ba jaskan jendiba ngaña_q naxinanda Damasco.

18 'Ba kionga je ja'a jáñ nu, kiji_q naxinanda Jerusalén nga kiku_{qan} Pedro. Tjio'on nixtjin tsakatejña_q ko kui.

19 'Ba bi tsa'be ngisa_q kja'e nchja chinga apóstol, tu Santiago sani xi nts'e mani Na'enna Jesú.

20 'Ba xi tetsi'indu_nuu_q nga'e, be= Na'enchan_a nga bi te'bonacha_nuu_q.

21 'Ba jaskan kiji_q nangi Siria ko nangi Cilicia.

22 'Ba ngat'are xuta xi makjainre ngat'a tse'e Cristo xi tjin nangi Judea, bi bexkunn_a tsakaiñu.

23 Tu 'bi= tsu en xi kjint'e ngat'ana: "Kuixu xuta xi kitsjengikena nganda'eñu, kuixu xi 'ba nde tsikja'axtiuya nganda'e en nda xi makjainna, nisi kui kuamejénre nga sichaja ion nganda'eñu."

24 'Ba 'batsa'en ngat'a tsa'an kui xutabiu 'ñu je ts'axje Na'enchan_a.

2

1 'Ba teñujun nu jaskan, kiji ngaña_q naxinanda Jerusalén. Kiku_q Bernabé, 'ba 'ba nde kikon_a Tito ngayeje.

2 Kiji_q ngat'a Na'enchan_a yakutsejenna_a nga tjinnere nga kjui_q. 'Ba kio jako nijmit'axi_{qan} xuta xi 'yare nga kui xi ngakure xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna Jesú. Kixinya_ra_q jótsa'en tet-sikja'axtiuya_q en ndare Jesucristo ngajinre xuta xi bi judío, tuxi ngusun kuan_q 'ba bi tu kjuatjo kuan_a xa xi kitsa'a_{qan} 'ba xi tetsa'a_{qan}.

³ 'Ba ngusun kuáin, ngat'a ninga Tito xi tjenkoná xi xuta griego kuán, bi kis'enere nga kuan circuncidár.

⁴ Tunga yak'a xuta xi nts'ia tsure yojore ja'as'enjinni 'ba kuañajanjinni tuxi skutsejen'mani jotsa'en ndai tetsuba xi tu jngu ma ko Cristo Jesú. 'Ba kitsa'en, ngat'a kuamejénre nga chu'ndare kjuatexumo sa'en nganina.

⁵ Tunga niñajanni kitsa'e'nde ri tsa kui sa'enni, ngat'a kuamejénni nga k'uejñajinntsjainu kjuakixi xi tsuyana en ndare Jesucristo.

⁶ 'Ba ngat'are xuta xi 'yare nga kui xi ngakure xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enna Jesú, tsa xuta ngaku asa bi kui kuán, bi an 'biā xuta, ngat'a tu jngu ña ngixkun Na'enchana. 'Ba kui xutabiu bi 'esunre mé= xi tetsikja'axtiuyaā.

⁷ Tusa kuankjinre nga Na'enchana kitsja xaná nga sikja'axtiuyaä en ndare Jesucristo ngajinre xuta xi bi judío jotsa'en kitsja xare Pedro nga kui xi sikja'axtiuya en ndare Jesucristo ngajinre xuta judío.

⁸ Ngat'a xi kitsja xare Pedro nga kuan apóstol ngajinre xuta judío, ndekuini xi kitsja xaná nga apóstol kuan ngajinre xuta xi bi judío.

⁹ Santiago, Pedro ko Juan 'yaxkunre joni xuta ngaku ngajinre nts'ia xi tjindu Jerusalén. 'Ba kionga tsabe nga Na'enchana kitsjaná kjuandabi, kitsjani ntsja an ko Bernabé. Kitsikjain nga jin xi kuangiín ngajinre xuta xi bi judío, 'ba nga kui xi kuaje ngajinre xuta judío.

¹⁰ Jngututu sa tsajmi xi ts'i'aní, nga ngatja'etsjenntsjaini ngat'are xuta níma, mé= xi nda'e ko ngayéje inimana tetsik'etjusunñá.

11 Tunga kionga Pedro ja'e naxinanda Antioquía, ngankjain ngakjain fa 'ba kixin_ra nga bi nda tjin mé= xi titsa'en. Ngat'a kanejeȇ ngat'are mé= xi kitsa'en.

12 Ngat'a ngatitjunre, kionga kje fechujín amigure Santiago, ñatjen kjenko xuta xi bi judío xi bi kuán circuncidar. Tunga kionga echu xutabiu, bi nde tsakjenkoní, tusa ndai kiskjen yojo're 'ba t'axin kiji. 'Ba kitsa'en ngat'a kitsakjunke xuta judío xi tsu nga tjinnere nga sik'etjusan kjuatexuma ngat'a tse'e circuncisión.

13 'Ba nts'ia judío xi yak'a 'ba nde jó nkjain kitsa'en joni Pedro. Ka'nda Bernabé tu jngu kuán nga ko kjuajó nkjainre xutabiu.

14 'Bamani, nga tsa'biq̃ nga bi kixi inyafiko kjuakixi xi bakuyana en ndare Na'enchana, 'batsa'en 'ba kixin_ra Pedro ngixkun ngatsi'i xuta: "Ji xi jngu xuta judío kuáin, 'ba teni jotsa'en tjindu xuta xi bi judío xi je makjainre, 'ba bi jotsa'en tjindu xuta judío. Kui kjuañu, ¿ánñu mejénniri k'uene kjua'ñu_ri xuta xi bi judío xi je makjainre nga k'uendu jotsa'en tjindu xuta judío?"

15 Jin= xi xuta judío kuáin 'ndani nga kitsin, bi tetsabajin je joni xuta xi tsajainre kjuatexuma.

16 Tunga 'ya=ni nga bi makixi xuta ngixkun Na'enchana tu ngat'are tsa sik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo. Tusa xi makjainre ngat'are Jesucristo, kui xi makixi ngixkun Na'enchana. Kui kjua makjainnini jin ngat'are Jesucristo ngayeje, tuxi k̃uakixinȋ ngixkun Na'enchana. Kuakixi=nȋ ngixkun Na'enchana ngat'a makjainnij̑ ngat'are Cristo 'ba bi ngat'a tsa tenik'etjusiin xi kua'indut'a kjuatexumo,

ngat'a ninga tsa sik'etjusun xuta xi kua'indut'a kjuatexumo, bi kui xi sikixi.

¹⁷ Jin xi xuta judío 'ba nde teminyisjai nga kuakixiī ngat'are Cristo. 'Ba nga 'ba teñe'een, 'yaniī nga ko jin tjinni je. ¿A tsu=nire nga Cristo kitsa'ennī xuta je? jjajainjín!

¹⁸ Tsa kjui ngañaq ngastaan, 'ba kuatejñangi ngañaq ngat'are xi je 'ejñaq, tsa 'ba sa'aan, nde an=tetsa'enñaq xuta je yojona.

¹⁹ Ngat'a jo=ni tsa je tseyaaq. Kjuatexumo xi 'ba kitsikonä. Je bi nde tejñakunñaq ngat'are kjuatexumo, tusa ngat'are Na'enchana.

²⁰ Je kis'et'akuä kru Cristo. Bi nde anni xi tejñakuän nganda'e. Tusa Cristo xi tijñakun nga-jinna. 'Ba jotsa'en nga tejñakuän ngasun'ndio, tejñakunñaq tu ngat'are nga makjainna ngat'a tse'e Ki'ndire Na'enchana. Ngat'a kui xi kitsimejénnä 'ba kitsingantsja yojore nga kjinik'en ngat'anä.

²¹ Bi mejénnä skuetaan chjire kjuandare Na'enchana. Ngat'a tsa kjuatexumo mare tsikixi xuta ngixkun Na'enchana, tsujínnire nga tu kjuatjo k'en Cristo.

3

¹ Jun xi Galacia tsojon, já tsa'en jñuni kjuafa'etsjennu! ¿'Yá= xi kitsitje'enu? Kis'ejñatsejennu joni tsa tuxkún fa kji'yañú jótsa'en kis'et'a kru Jesucristo.

² Jngu tsajmi mejénnä skuiningiya_nuu: ¿Jótsa'en kisakunu Isennixtjintsjere Na'enchana? ¿A kui= kjua nga kjinik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo? ¿Asa tu kui sani nga kuakjainnu en ndare xi kjinu'yo?

3 ¡'Ñu= jñukjin kjuafa'etsjennu! Kik'etuts'in_ru nga tsiketsubo jotsa'en kitsja ndiyau Isennixtjintsjere Na'enchana. Tunga nganda'e, ¿a tu nga'ñu tsojon= mejénnu nga kuendujuko xi kik'etuts'in_ru?

4 ¿A tu kjuatjo= tsitjaxtiu nkjin kuya kjuana'en? Tsa kjuakixira nga tu kjuatjo 'ba kuato'on.

5 Na'enchana tsja_nuu Isennixtjintsjere 'ba tsa'en kjuakun ngajinnu. ¿Ánñu 'ba tsa'enni? ¿A kui= kjua nga tenik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo? ¿Asa kui= kjua nga makjainnu en ndare xi kjinu'yo?

6 Joni Abraham, kuakjainre Na'enchana 'ba kui= kibiu xi kiskjebere kuenda kui nga kiskjebetjo Abraham joni jngu xuta kixi.

7 Kui kjua ngatja'yaniñu nga xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enchana, kui xi ki'ndire Abraham.

8 Ja'ba tjun kua'indut'a enre Na'enchana nga Na'enchana sa'en nga kuakixi xuta xi bi judío tu ngat'are nga kuakjainre ngat'a tse'e kui. Na'enchana ja'ba je kitsure Abraham en ndabi: "Ngat'ari nga sichikunta'añ ngayéje naxinanda xi tjin ngasun'ndio."

9 'Bamani, xuta xi makjainre ngat'a tse'e Na'enchana nganda'e, kui xi ñatjen tjinichikunta'enko Abraham xi kuakjainre nixtjin kuatse jan.

10 Ngatsi'i xi inyakuya nga k'uangi tu ngat'are nga sik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo, kui xi 'bakore xi kua'indut'a ngat'are xuta xi kjuendibanere kjuana'en. Ngat'a 'bi= tsa'en kua'indut'a: "Kjuendibanere kjuana'en ngatsi'i

xuta xi bi sik'etjusunntsjai nga jngu jngu xi kua'indut'a kjuatexumo."

11 'Ba=tjin nga njnguú xuta makixi ngixkun Na'enchana tu ngat'are kjuatexumo. Ngat'a 'ba=tsa'en kua'indut'a enre kui: "Xi kixi, k'uejñakun tu ngat'are kjuamakjainre."

12 Tunga ngat'are kjuatexumo, bi tsu tsa kuet-subakuan tu ngat'are nga makjainna ngat'a tse'e Na'enchana. Tusa 'ba tsa'en kua'indut'a: "Xi sik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo, k'uejñakun ngat'are kjuatexumo."

13 Tunga Cristo kitsindaina kjuana'en xi kjuendibanena ngat'are kjuatexumo. Nga tu kjuanda tsajan kitsjen'bangit'a kru 'ba kis'enere kjuana'en xi 'bakona. Ngat'a 'ba tsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: "Tu'yañu xi tsjen'bangit'a jngu ya, kui xi kjuendibanere kjuana'en."

14 'Ba kuán tuxi ngat'are Cristo xuta xi bi judío sákunire ndekuini kjuachikunta'en xi kitsuyatitjunre Abraham Na'enchana, 'ba tuxi sákunina Isennixtjintsjere kui xi kitsuyatitjun nga sjana ña xi makjainna.

15 Jun nts'ia, k'uejñakusun_nuu jotjin ngajinre xuta ngasun'ndio. Kionga tjin xi 'benda jngu kjua 'ba basennere ntsja xujun, tu'yá nde ma fa'axinnire chjire xi je tjit'a asa k'uet'a ngisare.

16 Ngu, Na'enchana kitsuyatitjunre Abraham mé= xi sjare kui ko ntje xi tse'e. Bi titsu enre Na'enchana tsa nkjin mani ntjere Abraham. Tusa titsu nga jngututu mani. "Ntje xi tsiji", titsu. 'Ba kui xi Cristo.

17 Kibi= xi mejénnə xin_nuū nga 'ba texian. Jaskan nga Na'enchana je 'endako kjua Abraham, ja'es'ejña kjuatexumo, nga je ja'a ñujun sientu ko kate nu. Tunga bi mare kjuatexumo tsik-jetsunya kjua xi 'endatitjun Na'enchana 'ba nga kjua'axinre chjire xi kitsuyatitjun ngayeje.

18 Ngat'a tsa kjuatexumo ya'a mé= xi sjana Na'enchana, je bi nde en xi kitsuyatitjun Na'enchana ndibanire xi sja. Tunga kjuanda xi Na'enchana kitsjare Abraham jendiba=nire en xi kitsuyatitjunre.

19 'Bamani, ¿mé= xa kis'eni kjuatexumo? Jaskan ja'es'ejña, tuxi xuta skueni nga tjinre je ngixkun Na'enchana. Kjuatexumo kuachjire ka'nda nga ja'e Cristo. Ngat'a Cristo xi ntjere Abraham xi tjinnere sákure xi kitsuyatitjun Na'enchana nga sjare. Na'enchana kitsikasen ankjelere nga kitsjare Moisés kjuatexumo, 'ba Moisés kitsikja'axtiuya nganire xuta.

20 Xi tsikja'axtiuya tu machjen sani kionga jó xuta mejénre k'uenda jngu kjua. Tunga ngat'are en xi kik'in titjunre Abraham, Na'enchana bi kuachjenre nga tjin xi tsikja'axtiuya, tusa kui fa suba jako Abraham.

21 'Bamani, ¿a tjemangane= kjuatexumo en xi kitsuyatitjun Na'enchana? ¡Jajainjín! Ngat'a tsa kis'ejña jngu kjuatexuma xi kuanre sik'endukunntsjai xuta, kiojín makixi xuta ngat'are kjuatexumo.

22 Tunga enre Na'enchana kitsik'endu'ñu ngatsi'i xuta ngat'are je, tuxi sakunire xuta xi kuanre ngat'a tse'e Jesucristo xi ja'ba kitsuyatitjun Na'enchana nga sjare xi kuanre.

23 Kionga kje tjiínna kjuamakjain ngat'are Jesucristo, kjuatexumo kitsik'ejña'ñuna. 'Ba 'batsa'en tsiketsuba'ñia= ka'nda nga kuatsejen 'yá= xi ma mankjainna ngat'are.

24 Jo=ni jngu chu'nda xi bafengi nisti, 'batsa'en kikona kjuatexumo ngixkun Cristo, tuxi kuakjainnina 'ba 'batsa'en kuakixiña.

25 Tunga je tjinna kjuamakjain ngat'a tse'e Jesucristo. Je bi nde machjennina nga kuafengina kjuatexumo.

26 'Ba ngatsi'u, je ki'ndire Na'enchana kuon, ngat'a makjainnu ngat'a tse'e Cristo Jesús.

27 Ngatsi'u xi je kisatendo ngat'are Cristo kichojo joni najñu Kui.

28 Bi nde tjinni xi judío ko xi bi judío, ninga xi chu'nda asa xi bi chu'nda, ninga xi xi'in, ninga xi chjun. Ngat'a tu jngu mo ko Cristo Jesús, kui kjua tu jngu mañu ngatsi'u.

29 'Ba tsa tse'e Cristo kuon, jun= xi ntjere Abraham, 'ba jun= xi sákunu xi kik'inyatitjunre Abraham.

4

1 Ngu, kibi= xi texian. Jngu ki'ndi chi xuntsja xi tjinre na'enre nga je machinga. Tunga nga sa'e chaja ngisare, 'ba= nguyare joni jngu chu'nda, ninga tsa kui tse'e yeje xi tjinre na'enre.

2 Tjin= xi tsikuenda 'ba tjin= xi kutsejenre tsajmire, ka'nda nga kjua'e nixtjin xi je 'enda na'enre nga xuntsja ngayéje xi tse'e.

3 'Ba 'ba=nde kuata'an ña nixtjin kuatse jan nga ki'ndi ngisa. Kuáan joni chu'nda 'ba tsiket-

subangi_ra ngat'are isennixtjin xi batexuma nga-sun'ndio.

⁴ Tunga kionga echu nixtjin xi je 'enda Na'enchana, kitsikasen Ki'ndire. Kui Ki'ndibiu xi kitsinre jngu chjun 'ba tsik'ejña ngi kjuatexumo.

⁵ 'Ba kitsa'en tuxi kitsindaini xuta xi tjindu ngi kjuatexumo, tuxi kiskjebetjonina Na'enchana joni tsa ki'ndire.

⁶ 'Ba ngat'a ki'ndire Na'enchana je kuáan, kui=kjua Na'enna kitsikasenni ngajin inimana Isennixtjintsjere Ki'ndire. Isennixtjintsjio tsu nga fako Na'enchana: "¡Ji Pachina!"

⁷ 'Bamani, bi nde chu'ndani nganda'e, tusa ki'ndire Na'enchana. 'Ba ngat'a ji ki'ndire Na'enchana kuáin, ngayéje xi tjinre Na'enchana tsiji.

⁸ Nixtjin kuatse jan, nga kje 'yajíun Na'enchana, kuon chu'ndare nkjin kuya tsajmi xi "na'en" tsure xuta.

⁹ Tunga nganda'e nga je 'yo Na'enchana, asa jo mixan nga Na'enchana je benu, ¿jótsa'en nga nde mején nganinu nga kuangitjenngiu isennixtjin xi tsajainre kjua'ñu 'ba xi tumé chjire? ¿Ánñu mején nganinu nga kuon chu'ndare?

¹⁰ Tjin= nixtjin xi 'yakun, ko sa, ko s'i 'ba ko nu.

¹¹ Tsakjun ma an, tsa tu kjuatjo kitsa'exaq_ nga-jinnu.

¹² Te'bets'a_nuu nts'ia. Ti'on yojonu joni an. Ngat'a an je= kitsa'aqan yojona_ joni jun. Niñajanni ch'o kjinikonu_.

¹³ 'Ba jotsa'en je 'yo, ngat'a kisatechi'inñaq_, kui=kjua kitsikja'axtiuyani_nuu en ndare Jesucristo nga titjunre.

14 'Ba ninga tsa kisakunu kjuasti ngat'are chi'in xi kisatiq, tunga bi kji'yatonnuu 'ba ninga bi kik'ejñat'axinnuuu. Tusa kichjubetjonuuu joni tsa an jngu ankjere Na'enchana, joni tsa Cristo Jesús fa xi kichjubetjo.

15 Ngu, ¿ñá kiji ngayéje kjuatsja xi kis'enu kui nixtjinbiu? Ngat'a be=re takuaqn nga ka'nda kuáan kakún kji'naxjio tuxkún 'ba kitsa'enuu kui nixtjinbiu.

16 'Bamani, ¿a stichanuuu nganda'e tu ngat'are nga texinya_nuuu xi kjuakixi?

17 Kui xutabiu mafo=re ngat'anu, tunga bi nda kjiyuju kjuafa'etsjenre. Tusa mejénre nga kuekot'axinnu ngat'anq, tuxi kuafoninu jun ngat'are kui.

18 Nda= tjin nga kuafonu ngat'are mé= xi nda tjin. Tunga ngantsjai 'batsa'en ngatjamo, 'ba bi tsa tu kionga tejñajin_nuuu.

19 Jun ki'ndina, xi ngat'anu tefa'a ngañaq kjuanima, joni jngu chjun xi tifa'a kjuanima nga tjis'ere jngu ki'ndi. 'Ba tojo 'ba=tsa'en kjua'aq kjuanima ka'nda nga kjua'e nixtjin nga Cristo k'uejñajinkjinnu.

20 ¡Á tu onre kjua nga bi kio tejñako_nuuu nganda'e, tuxi kja'e tsa'en kjuako_nuuu! ¡Bi nde 'beñq mé= xi sa'aqn ngat'anu!

21 'Ba t'innu jun xi mejénnu kuetsuba ngañu ngi kjuatexumo. ¿A kje nu'yajíun xi kua'indut'a kjuatexumo?

22 'Bi tsu nga Abraham kis'ere jó ki'ndi, jngu xi kitsinre chjun chu'ndare 'ba jngu xi kitsinre chjunre, xi bi chu'nda.

23 'Ba ki'ndire chjun chu'nda, kui xi kitsin jotsa'en be xuta. Tunga ki'ndire chjun xi bi chu'nda, kui xi kitsin tuxi k'uetjusunni xi Na'enchana kitsuyatitjunre Abraham.

24 Ki=bi xi ma chutsejen kusun_ra. Ngojó yanchjinbiu, kui xi tsunire ngojó kjua xi 'endako Na'enchana xuta xi tse'e. Jngu kjuabiu ndibanire ngijñacha Sinaí. Kui xi chjun Agar, xi kitsinre nisti xi kuan chu'nda.

25 Ngat'a chjun Agar jo=ni ngijñacha Sinaí xi tijña nangi Arabia, xi 'bejña kusunna naxinanda Jerusalén xi tijña nganda'e. Ngat'a kui naxinandabiu, kui xi chjun chu'nda ko nistire.

26 Tunga naxinanda Jerusalén xi tijña ngank'aa, kui xi bi chu'nda 'ba kui xi nistire kuáan ña.

27 Ngat'a 'batsa'en kua'indut'a enre Na'enchana:

Titsja_ri yojori chjun 'ndi
xi tsajainri ki'ndi.

Chi'ndaya tsjai ji xi bi 'ye
jótsa'en chja'a kjuanima nga tsin ki'ndi.
Ngat'a chjun xi kjinikumare,
kui xi ngisa s'ere ki'ndi
nga ko mare chjun xi tjinre xi'in.

28 'Ba jun nts'ia, joñu Isaac. Jun= nisti xi kitsuyatitjun Na'enchana nga sjare Abraham.

29 Tunga jo kuán nixtjin kuatse jan, 'ba=nde ma nganda'e. Ngat'a ki'ndi xi kitsin jotsa'en be xuta, kui xi kitsjengike ki'ndi xi kitsin jotsa'en mejénre Isennixtjintsjere Na'enchana.

30 Tunga 'bi= tsa'en kua'indut'a enre Na'enchana: "Tik'ejñat'axin chjun chu'nda ko

ki'ndire. Ngat'a ki'ndire chjun chu'nda bi kuan sakut'are xi xuntsja ki'ndire chjun xi bi chu'nda."

³¹ 'Bamani, nts'i^a, bi ki'ndire chjun chu'nda kuáan ña, tusa ki'ndire chjun xi bi chu'nda.

5

¹ Cristo kitsindaina tuxi kuandaiña. Kui kjua kixi tinyañu 'ba bi nde ba'e'ndeñu nga chu'nda kuon.

² Tasen ñojon. An Pablo texin_nuu. Tsa kua'e'ndio nga kuon circuncidar, tuxi kuakixiñu ngixkun Na'enchana, tumejín chjire ngat'anu mé-xi kitsa'en Cristo.

³'Ba fa xin ngani_ra ngatsi'i xi kuan circuncidar. Kui xi tjinnere sik'etjusun ngayéje xi kua'indut'a kjuatexumo.

⁴ Xi tjin ngajinnu xi inyamangisjai nga kuakixi ngixkun Na'enchana tu ngat'are nga sik'etjusun kjuatexumo, je tsikinyat'axinre Cristo 'ba bi nde tjindujinni kjuandare Na'enchana.

⁵ Tunga ngat'a tsajan, tijñajinna Isennixtjintsjere Na'enchana 'ba techuya=ñia nga kuakixiaq ngixkun Kui tu ngat'are nga makjainna ngat'a tse'e Cristo.

⁶ Tu jngu je ma ko Cristo Jesús 'ba bi nde chjinire tsa kuáan circuncidar asa bi kuáan circuncidar. Tu kui xi chjire nga makjainna ngat'a tse'e Cristo 'ba nga nda chare kjuamakjainna ngat'are jotsa'en nimijáan xingia.

⁷ Nda= tsiketsubo nga titjunre tsakaiñu. ¿'Yá= xi 'echja'ndenu nga bi nde tenik'etjusunñu xi tjinre kjuakixi?

⁸ En xi tenik'etjusun nganda'e, bi ndibanire ngat'are Na'enchana xi kinchjanu.

9 Jo tsu xuta: “Jngu stinchi na'yu san tsisan ngayéje na'yure niñuxtilo.”

10 'Ba be=re takuaan ngat'are Na'enna Jesús nga bi kja'etsa'en sikja'etsjion. Tunga ngat'are xi bi nga'nde inyatsik'ejña kjuafa'etsjennu, tu'yañu xi 'ba inyatsa'en, kui xi kuanejere Na'enchana.

11 Tunga an nts'ia, tsa tebe'e ngisaq nijmi nga chjire nga kuan circuncidar xuta, ¿áñnu tojo tjenngikenina nchjabiu? Tsa 'batsa'en tet-sikja'axtiuyaq, bi nde ch'o kuanire nchjabiu nga tjinnere nga k'uangi ngat'are Cristo xi kis'et'a kru.

12 Nchja xi bi inyatsik'ejña nga'nde kjuafa'etsjennu, xi mejénre nga kuichat'o yojonu, ¡tusa ngatatet'akjin yojore kui!

13 Jun nts'ia, Na'enchana kinchjanu tuxi kuandaiñu. Tunga ninga ndai_ru yojonu, bi ño'on xi mejénre yojonu. Tusa tatesin_ru xingiu tu ngat'are nga tijñajinnu kjuanimejen.

14 Ngat'a ngayéje xi kua'indut'a kjuatexumo tu jngu ma sani nga ko kibi: “Timején xingi jofatsa'en nimején yojori.”

15 Tunga tsa nde jun xinejun xinet'añu xingiu, chutsejen_ru yojonu tsa 'ba si'on, tsa chjen nde jun sikjeñu xingiu.

16 Kui kjua xinni_nuu. Tetsubo jotsa'en tit-sja ndiyau Isennixtjintsjere Na'enchana, tuxi bi sik'etjusunñu xi mejénre yojonu.

17 Ngat'a xi mejénre yojona, kui xi bi mejénre Isennixtjintsjere Na'enchana. 'Ba xi Isennixtjintsjio mejénre, kui xi bi mejénre yojona. Ngojó 'batsa'en kjanko xinkjin, tuxi bi si'anñu xi mejénnu.

¹⁸ Tunga tsa Isennixtjintsjere Na'enchana titsja ndiyanú, tsu=nire nga bi nde ngi kjuatexumo tet-subañu.

¹⁹ Bi na'enre nga 'yare nga tjin xi tsik'etjusun xi mejénre yojore. Tsa'en kjuachajngi, tsa'en xi jndi ngixkun Na'enchana, 'ba 'ñu tsiskako yojore,

²⁰ 'ba bekun na'en xi ntsja xuta kuandani, 'ba tsa'en kjua'benda, mastike xinkjin, 'ba fosi, max-inre, 'ba mastire, nk'a 'baxje tajngu yojore, 'ba bakjanya yojore, makut'axinko xinkjin,

²¹ 'ba mejénre nga s'ere xi tjinre xuta xi kja'ere, mach'i, 'ba 'ñu mach'i nga 'baxje s'i 'ba sa'e tsa'enjun tsa'ent'a. Ngayéje tsajmibi ko kja'e ngisa tsajmi joni kibi, kui xi tsa'en xuta xi tsik'etjusunre xi mejénre yojore. 'Ba xin_nuu nganda'e jo kixin_nuu nga titjunre. Xuta xi 'ba inyatsa'en, kui xi bi kjua'as'en ña batexuma Na'enchana.

²² Tunga nga tetsuba jotsa'en baku ndiyana Isennixtjintsjere Na'enchana, s'ena kjuanimejen, kjuatsja, kjuaxiu, 'ba ko kjuatsejnda. 'Ba bisekua xingia, nda xuta ma, 'ba kixi nik'etjusan xi nda,

²³ nimakjua ña'an yojona, 'ba 'bech'osuba_ra yojona xi tjin. Ngat'are ngayéje tsajmibi tsajain kjuatexuma xi 'bech'ona nga 'ba si'an.

²⁴ 'Ba xuta xi tse'e Cristo Jesú, kui xi joni tsa je yat'a kru yojo jere xi mejénre tsajmi ch'o xi tjin ngasun'ndio 'ba xi matsjakonire.

²⁵ Tsa kjuakixi nga ngat'are Isennixtjintsjere Na'enchana tetsubakunña nganda'e, ngu, 'ba nde kua'e'nde_ra nga Isennixtjintsjio xi ngataku ndiyana.

²⁶ Bi nk'a kjui'naxjia yojona, bi si'an nga nde ña sistini_ra xingia, 'ba bi ngatjamaxinkakuan.

6

¹ Jun nts'ia, tsa te'yo nga tjin xi tjijenjin je, jun xi tetsubo jotsa'en baku ndiya Isennixtjintsjere Na'enchana tiseko nga chjunitjen ngañu. Ni-makjua 'naxjo yojonu nga 'ba si'on. 'Ba nga jngu jngu xi tjin ngajinnu nda ngatakutsejen, tuxi bi ko kui xut'ayakoni.

² 'Batsa'en tisekokaño xingiu kjuanima xi in-yafa'a, 'ba 'batsa'en sik'etjusun kjuatexumare Cristo.

³ Ngat'a tsa tjin xi tu kui tajngu je k'uaxje yojore ngajinre xuta xi yak'a kionga tumé chjire, ndekui ti'bonachanire yojore.

⁴ Tusa nga jngua jngua tjinnere xutsejen_ra tsa nda tjin xi teña'an. 'Ba 'batsa'en tsja s'ena ngat'are xi teña'an 'ba bi tjinnere nga singusunkuaq yojona ngat'are xi inyatsa'en xuta xi yak'a.

⁵ Ngat'a nga jngua jngua kjine=na jotsa'en temekua yojona.

⁶ Ngayéje kjuanda xi tjinre xi tisakuyare enre Na'enchana ngatakjanyako ko xi tibakuyare.

⁷ Bi yojonu ch'onacha_ru. Na'enchana bi ma s'ejñure. Ngat'a xi k'uentje xuta, kui chanre xi k'ueku ngani.

⁸ Xi titsa'en xi ndibaniyre yojona jere, jo=ni tsa ti'bentje xujma xi bi nda. 'Ba chan xi k'ueku, kjuabeya. Tunga xi titsa'en xi ndibaniyre Isennixtjintsjere Na'enchana, jo=ni tsa ti'bentje xujma xi nda. 'Ba chan xi k'ueku, kjuabenichun xi bi fet'a=xi sjare Isennixtjintsjio.

⁹ Kui kjua bi sikjejndani_ra yojona nga si'an xi nda. Ngat'a tsa bi sikje_ra takuan, kjua'e nixtjin nga k'uekua chanre xi ti'bentjia.

10 'Bamani, nda sikua tu'ya xutañu nga kuan xi si'an, tunga ngisa fa tjun k'uejña nts'ia xi tu jngu makjainna.

11 Chutsijon jótsa'en ya'e letra xi tetsi'indu_nuu.nga'e.

12 Xi mejénre k'uenenu nga kuon circuncidar, 'ba inyatsa'en ngat'a mejénre nga nda skue xuta. Bi mejénre nga sjenngike xuta judío xi yak'a, nga kuakuya nga tu ngat'are Cristo xi kis'et'a kru k'uangi xuta.

13 Ngat'a ninga xi 'benere nga kuan circuncidar xuta, bi tsik'etjusun xi kua'indut'a kjuatexumo. Tunga mejénre nga jun kuon circuncidar, tuxi kuan nk'a k'uaxjeni yojore ngat'are chubaq xi kis'et'a yojonu.

14 Tunga ngat'anq an, niñajanni mejénnq nk'a k'uaxjaq yojona, tsa bi ngat'are nga kis'et'a kru Na'enna Jesucristo. Ngat'a kui t'a krubiu k'en yeje xi tjin ngasun'ndio ngat'a tsa'an, 'ba an 'ba nde kio tseyaq. Bi nde tejñakun ngisañaaq ngat'are xi tjin ngasun'ndio.

15 Tumé chjire tsa kuáan circuncidar asa bi kuáan. Tu kui xi chjire nga Na'enchana kitsa'en nganina xuta xatse.

16 Ngatatsjare Na'enchana kjuaxiu ko kjuanima kakun ngatsi'i xuta xi 'batsa'en tjindu jotsa'en nga je kixin_nuu ko ngatsi'i naxinanda kjuakixire Na'enchana.

17 'Ba nganda'e bi nde mejénninq tsa tjin xi sja ngisanaq kjuasti. Ngat'a ya'a chuba= yojonaq ngat'are xi kuata'aqan, xi bakutsejen nga tetsa'exat'a_ra Jesús.

18 Nts'ia, nga kjuandare Na'enna Jesucristo ngat'ejñajin inimanu. 'Ba ngatjama.

El Nuevo Testamento Mazateco de Ayautla New Testament in the Ayautla Mazateco language of Mexico

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazateco, Ayautla

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, Ayautla [vmy], Mexico

Copyright Information

©La Liga Bíblica, A.C., 2009

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazateco, Ayautla

©Wycliffe Bible Translators, Inc., 2009

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

**PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
776ced1d-6ea7-59c3-8389-b2a94420d3be**